
13. Wybory do sejmiku województwa pomorskiego w 2024 roku. Koalicja odrabia straty...

DOI: 10.71433/2025.89.5.13

Beata Słobodzian¹

Uniwersytet Gdański

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0). Skrócona treść licencji na <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Cytuj jako: Słobodzian B., *Wybory do sejmiku województwa pomorskiego w 2024 roku. Koalicja odrabia straty...*, [w:] R. Alberski, M. Cichosz, D. Szczepański (red.), *Gra o regiony 2024. Wybory do sejmików województw w Polsce*, Wałbrzych 2025, s. 185-199.

13.1. Sytuacja polityczna w sejmiku 2018–2024

Pierwsza pięcioletnia kadencja sejmiku województwa pomorskiego nie należała do spokojnych. Mimo realizacji zadań, podejmowania wyzwań dla lepszej jakości życia zbiorowości Pomorza, znaleziono czas m.in. na wewnętrzne przepychanki i oskarżenia o nieprawidłowości. Wśród 33 radnych w sejmiku 18 reprezentowało Koalicję Obywatelską (KO), 13 – Prawo i Sprawiedliwość (PiS), dwóch – Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL). Mieczysław Struk kolejny raz został wybrany na marszałka województwa, a skład zarządu uzupełniali wicemarszałkowie Wiesław Byczkowski (PO) i Ryszard Świński (PO) oraz Agnieszka Kapała-Sokalska (KO/Nowoczesna) i Józef Sarnowski (PSL) jako członkowie. Także w prezydium sejmiku funkcje otrzymali członkowie KO i PSL. Żaden reprezentant PiS nie został wprowadzony do zarządu czy do prezydium sejmiku, mimo posiadania 13 mandatów. W związku z powyższym formacja ta została skazana na rolę opozycji.

Radny Dariusz Męczykowski (PSL) na listopadowej sesji starał się pozyskać radnych z KO, by utworzyć koalicję z PiS i przejąć władzę na Pomorzu. W odpowiedzi na takie działania marszałek M. Struk zapowiedział, że wystąpi o ochronę antykorupcyjną. Zwrócił się do prokuratury i organów ścigania z wnioskiem „o objęcie radnych sejmiku województwa pomorskiego tarczą antykorupcyjną”². PiS starał się wytłumaczyć działania radnego z PSL dość „pokrętnie” – sugerowano, że jego kandydaturę na przewodniczącego sejmiku zgłosili radni, a nie klub PiS³.

¹ ORCID: 0000-0002-0589-7879.

² J. Wiśniowska, *Odbyła się pierwsza sesja nowego sejmiku województwa pomorskiego. Bez PiS-u w prezydium*, <https://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/7,35612,24186227,pierwsza-sesja-nowej-rady-sejmiku-za-nami-wiemy-kto-przewodniczacym.html> [dostęp: 7.08.2024].

³ Pod zgłoszonym wnioskiem podpisali się radni z PiS. Ponadto marszałek M. Struk wyjaśnił w rozmowie z dziennikarzami „Gazety Wyborczej”, dlaczego kandydat PiS nie został wybrany: „Dowiedzieliśmy się, że w województwach, gdzie większość zdobył PiS, przedstawiciele tej partii nie zamierzają oddawać opozycji

Rok później, w październiku 2019 r., Ryszard Świłski, dotychczasowy wicemarszałek odpowiedzialny za transport, drogi, kolej (m.in. Pomorską Kolej Metropolitalną), został wybrany na senatora. Dlatego PO mająca większość w pomorskim sejmiku zaproponowała na nowego członka zarządu Leszka Bonnę – wieloletniego radnego, a zawodowo dyrektora szpitala. Jego kandydaturę poparło 20 radnych (PO i PSL) wobec ośmiu głosów przeciwnych (PiS)⁴. Także na tej sesji uzupełniono skład prezydium o trzeciego wicemarszałka. Został nim Piotr Karczewski (PiS), były wojewoda pomorski.

Funkcja trzeciego wiceprzewodniczącego sejmiku nie była obsadzona od czasów wyborów z 2018 r. Miało to związek z obraźliwymi wypowiedziami polityków PiS pod adresem PO, a także z zerwaniem dżentelmeńskiej umowy o oddaniu opozycji miejsca w prezydium sejmiku w innych województwach⁵.

Zauważalny konflikt interesów KO-PiS w sejmiku dotyczył zajęcia stanowiska w sprawie przejścia Grupy Lotos przez PKN Orlen (2020 r.). Poprzedziła je burzliwa dyskusja między radnymi KO i PiS, którzy przekrzykiwali się na argumenty. W sporze tym dało się zauważyć, że radni PiS „kopiują” argumentację rządu, nie analizując jej skutków dla regionu⁶.

W 2021 r. radny PiS Piotr Zwara zrezygnował z członkostwa w PiS i wystąpił z wnioskiem o utworzenie nowego niezależnego klubu radnych „Dla Pomorza”⁷. Jako prze-

żadnych miejsc w prezydium. Dlaczego więc w tej sytuacji my mamy zachować się inaczej? Jeśli PiS zmieni swoje postępowanie w sejmikach, w których rządzi, to my też zgodzimy się na przedstawiciela PiS w prezydium – mówił marszałek”. Tamże.

⁴ M. Sandecki, *To już oficjalnie. Leszek Bonna nowym wicemarszałkiem województwa pomorskiego*, <https://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/7,35612,25392046,leszek-bonna-nowym-wicemarszalciem-wojewodztwa-pomorskiego-za.html> [dostęp: 9.07.2024].

⁵ Tamże.

⁶ W tym miejscu warto przytoczyć chociażby kilka takich argumentów. Leszek Bonna, reprezentujący KO, stwierdził wówczas: „Należy spodziewać się depolonizacji majątku pomorskiej spółki, a Lotos straci majątek szacowany na wiele miliardów złotych. Ponadto fuzja odbije się negatywnie na gospodarce regionu. Dochody województwa z podatku CIT będą uszczuplone o ponad 70 mln zł, co w 2019 r. stanowiło 14 proc. dochodów budżetu województwa. Lotos wspiera też wiele instytucji. Od lat jest zaangażowany w życie kulturalne, społeczne i sportowe regionu. Dlatego wszyscy powinniśmy bronić Lotosu”. Z kolei radni PiS kontrargumentowali to następująco: „to budowanie europejskiego koncernu”. Por. M. Sandecki, *Pomorski sejmik krytycznie o fuzji Lotosu z Orlenem. „To wyprzedaż majątku narodowego i cicha prywatyzacja”*, <https://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/7,35612,26163603,sejmik-pomorski-krytycznie-o-fuzji-lotosu-z-ornlem-to-wyprzedaż.html> [dostęp: 9.01.2024].

⁷ Oświadczenie Piotra Zwary: „Starałem się działania PiS i Solidarnej Polski jakoś racjonalizować. Do czasu. Przyczyną nie jest sposób funkcjonowania klubu. Decyzja nie ma również związku z opuszczeniem Zjednoczonej Prawicy w sierpniu br. przez Porozumienie Jarosława Gowina. Jest ona konsekwencją przekroczenia przez obóz Prawa i Sprawiedliwości masy krytycznej w kwestiach, które budziły mój sprzeciw (przede wszystkim tzw. reforma wymiaru sprawiedliwości, ale również stosunek do samorządów czy formuła działania tzw. mediów publicznych), jednak w imię jedności prawicy starałem się działania PiS i Solidarnej Polski jakoś racjonalizować. Do czasu. W obliczu zaostżenia w obecnej kadencji parlamentarnej kursu politycznego, obliczonego wyłącznie na taktyczną konsolidację własnego twardego elektoratu, nie widzę w obozie PiS miejsca dla ludzi, którzy nie chcą uczestniczyć w polsko-polskiej wojnie. Ja nie chcę”. K. Katka, *Jest nowy klub w pomorskim sejmiku. Piotr Zwara odchodzi z klubu PiS*, <https://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/7,35612,27854837,dla-pomorza-nowy-klub-w-sejmiku-piotr-zwara-odchodzi-z.html> [dostęp: 11.06.2024].

wodniczący nowego klubu zapewniał, iż – zgodnie z jego nazwą – pozostając niezależnym wobec dwóch wielkich obozów politycznych, jedynym priorytetem będzie interes „naszego regionu”⁸. Te zmiany personalne nie miały wpływu na zachwianie pozycji KO czy PiS w sejmiku, ale pokazały, że nie wszyscy zgadzają się z obecną polityką i szukają innego rozwiązania.

Mimo różnych kontrowersji dało się zauważyć dominującą i mocną pozycję marszałka M. Struka i jego ugrupowania. Kolejna kadencja sejmiku województwa pomorskiego to budowanie jeszcze silniejszej pozycji PO (KO).

13.2. Charakterystyka podmiotów rywalizujących w wyborach do sejmiku

Wybory władz sejmiku wojewódzkiego odbywają się równolegle z wyborami władz gmin i powiatów, a szczególną uwagę wyborców cieszą się rywalizacje personalne – wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Rok wyborczy 2024 r. poprzedzony był elekcjami do Sejmu RP i Senatu RP (15 października 2023 r.), których wynik wyborczy zmienił polską scenę polityczną. Po przegranych przez PiS wyborach parlamentarnych było pewne, że kolejne w kalendarzu wyborczym wybory samorządowe nabiorą innego wymiaru i wyborcy ponownie dokonają zmian, tym razem wśród lokalnych i regionalnych polityków.

Województwo pomorskie jako kolebka NSZZ „Solidarności”, miejsce narodzin PO (24 stycznia 2001 r. w Hali Olivia odbył się zjazd założycielski nowego ugrupowania)⁹, miejsce pochodzenia wielu polityków (Lech Wałęsa, Maciej Płażyński, Donald Tusk, Bogdan Borusewicz, Jerzy Borowczak, Tadeusz Cymański, Jarosław Wałęsa, Agnieszka Pomaska), jest matecznikiem tego ugrupowania. Dlatego każde wybory samorządowe to walka o jeszcze mocniejsze ugruntowanie dominującej pozycji na lokalnej i regionalnej scenie politycznej.

W wyborach samorządowych 2024 r., podobnie jak w jesiennej elekcji parlamentarnej, PO współtworzyła Koalicyjny Komitet Wyborczy Koalicji Obywatelskiej (KKW KO) wraz z Nowoczesną i Inicjatywą Polską (iPL) i Zielonymi. Podobna sytuacja miała miejsce w 2018 r., gdy PO i Nowoczesna podpisały porozumienie o wspólnym starcie w wybo-

⁸ Tamże.

⁹ [b.a.], *Platforma przyjeżdża do Gdańska*, <https://archiwum.rp.pl/arttykul/320978-Platforma--przyjezdz-a-do-Gdanska.html> [dostęp: 11.06.2024].

rach do sejmików województw¹⁰. Następnie dołączyła do nich Inicjatywa Polska (jako stowarzyszenie, a od 2019 r. jako partia polityczna)¹¹.

Województwo pomorskie podzielone jest (od 2002 r.) na pięć okręgów wyborczych, których granice nie uległy zmianie. Liczba wybieranych radnych do sejmiku wynosi 33¹², natomiast mocą Uchwały nr 571/XLVII/18 Sejmiku Województwa Pomorskiego z 25 czerwca 2018 r.¹³ wprowadzono zmiany w liczbie wybieranych radnych w dwóch okręgach: w okręgu nr 3, poprzez zmniejszenie jej z siedmiu do sześciu, oraz w okręgu nr 4 – poprzez zwiększenie z sześciu do siedmiu. Wynikało to ze zmiany liczby mieszkańców we wskazanych okręgach wyborczych. Ta zmiana zaczęła obowiązywać od kadencji 2018-2024.

W wyborach z 2024 r. listy zarejestrowało dziewięć komitetów wyborczych; o jeden mniej niż w poprzedniej elekcji wyborczej. Łącznie zgłoszono 301 kandydatów, w tym 158 (52,49%) mężczyzn i 143 (47,51%) kobiety.

Tabela 13.1. Podmioty uczestniczące w elekcjach do sejmiku województwa pomorskiego w 2024 r.

Charakter podmiotów	Wybory 2024
Podmioty uczestniczące w wyborach (ogółem)	9
Komitety wyborcze partii politycznych (koalicji partii)	6
Komitety wyborcze organizacji	2
Komitety wyborcze wyborców	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

Kandydatów na radnych zarejestrowały następujące komitety wyborcze:

- 1) Koalicyjny Komitet Wyborczy Koalicja Obywatelska;
- 2) Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość;

¹⁰ W dniu 7 marca 2018 r. zasiadające w parlamencie partie PO i Nowoczesna podpisały porozumienie o wspólnym starcie w wyborach samorządowych, przedstawiły wspólny manifest, a już 14 kwietnia sojusz przyjął nazwę „Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska” [b.a.] *PO i Nowoczesna razem do wyborów. Schetyńa i Lubnauer podpisali porozumienie*, <https://www.wprost.pl/kraj/10109339/po-i-nowoczesna-razem-do-wyborow-schetyna-i-lubnauer-podpisali-porozumienie.html> [dostęp: 11.04.2024]; [b.a.] *PO i N wystartują w wyborach do sejmików jako „Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska”*, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/artykuly/1117459,po-i-n-w-wyborach-samorzadowych-jako-platformanowocze-sna-koalicja-obywatelska.html> [dostęp: 11.04.2024].

¹¹ [b.a.], *Projekt Barbary Nowackiej dołączył do Koalicji Obywatelskiej*, <https://www.wprost.pl/kraj/10150763/projekt-barbary-nowackiej-dolaczyl-do-koalicji-obywatelskiej.html> [dostęp: 11.04.2024].

¹² W skład sejmiku wchodzi radni wybrani w wyborach bezpośrednich w liczbie: trzydziestu w województwach liczących do 2 000 000 mieszkańców, oraz po trzech radnych na każde kolejne rozpoczęte 500 000 mieszkańców.

¹³ *Uchwała nr 571/XLVII/18 Sejmiku Województwa Pomorskiego z 25 czerwca 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia podziału Województwa Pomorskiego na okręgi wyborcze w wyborach do sejmiku województwa*, https://edziennik.gdansk.uw.gov.pl/WDU_G/2018/2673/oryginal/akt.pdf [dostęp: 7.05.2024].

- 3) Koalicyjny Komitet Wyborczy Trzecia Droga PSL-PL 2050 Szymona Hołowni;
- 4) Komitet Wyborczy Wyborców Konfederacja i Bezpartyjni Samorządowcy;
- 5) Koalicyjny Komitet Wyborczy Lewica;
- 6) Komitet Wyborczy Stowarzyszenia „Samorządne Pomorze”;
- 7) Komitet Wyborczy Stowarzyszenie „Bezpartyjni Samorządowcy”;
- 8) Komitet Wyborczy Ruch Naprawy Polski;
- 9) Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców.

Tylko dwa komitety wyborcze miały charakter regionalny i zgłosiły kandydatów w jednym okręgu wyborczym. Były to: Komitet Wyborczy Ruch Naprawy Polski – okręg nr 2, i Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców – okręg nr 4. Żaden z nich nie wprowadził swoich kandydatów do sejmiku – otrzymały bardzo niskie poparcie: KW Ruch Naprawy Polski – 0,92% poparcia w okręgu (2072 głosy), a KW Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców – 0,66% (1157 oddanych głosów).

Koalicyjny Komitet Wyborczy Trzecia Droga PSL-PL2050 Szymona Hołowni to także „nowa” koalicja zawiązana przed wyborami parlamentarnymi w 2023 r., której celem było stworzenie alternatywy dla dominującego na scenie politycznej PiS i PO, przy jednoczesnej deklaracji współpracy z innymi ugrupowaniami opozycyjnymi skupionymi wokół rządu¹⁴. Malejące poparcie dla PSL mogło wykluczyć je ze sceny politycznej, stąd poszukiwanie wyborczego koalicjanta¹⁵. Alternatywą stała się partia Szymona Hołowni.

Stowarzyszenie „Samorządne Pomorze” zostało zarejestrowane w 2022 r. i działa na obszarze województwa pomorskiego. Promuje ideę samorządności w społeczności lokalnej, w szczególności wśród młodzieży. Dąży do współpracy z samorządem terytorialnym, sektorem państwowym i gospodarczym oraz politykami bez względu na ich przekonania polityczne. Jego inicjatorem był działacz samorządowy, m.in. radny sejmiku pomorskiego Dariusz Męczykowski¹⁶. Jednym z kandydatów tego komitetu został znany muzyk, raper Piotr Liroy-Marzec (okręg nr 3, pozycja na liście nr 1). Komitet uzyskał jedynie 3,83% poparcia i tym samym nie zdobył ani jednego mandatu.

Walka o zdobycie mandatów połączyła Konfederację z ruchem politycznym „Bezpartyjni Samorządowcy”. Utworzyły wspólny komitet wyborczy, zgłaszając kandydatów do wszystkich sejmików wojewódzkich¹⁷. Hasło „Łączy nas wolność” rozpoczęło kampanię wyborczą, która nie pomogła w zdobyciu mandatu. Komitet ten uzyskał 6,63% poparcia.

¹⁴ P. Śmitowicz, *Hołownia i Kosiniak-Kamysz: Tak dla rządu z opozycją po wyborach, nie – dla współpracy przed wyborami*, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/8715757,holownia-kosiniak-kamysz-rzadz-opozycja-po-wyborach.html> [dostęp: 23.11.2024].

¹⁵ (PAP), *Zatrważający sondaż dla PSL. Bez Szymona Hołowni nie przetrwa w Sejmie*, <https://www.wnp.pl/parlamentarny/sondaze/zatrwarzajacy-sondaz-dla-psl-bez-szymona-holowni-nie-przetrwa-w-sejmie,1501.html> [dostęp: 10.06.2024].

¹⁶ *Samorządne Pomorze. Podstawowe informacje dla prasy*, <https://samorzadne.pomorze.pl/presskit/> [dostęp: 11.06.2024].

¹⁷ K. Krzykowska, *Konfederacja i Bezpartyjni Samorządowcy idą wspólnie do wyborów samorządowych pod hasłem „Łączy nas wolność”*, <https://www.pap.pl/aktualnosci/konfederacja-i-bezpartyjni-samorzadowcy-ida-wspolnie-do-wyborow-samorzadowych-pod> [dostęp: 12.06.2024].

Stowarzyszenie „Bezpartyjni Samorządowcy” (lista nr 6) zgłosiło swoich kandydatów do walki o mandat radnych wojewódzkich we wszystkich regionach. Mimo iż głównym obszarem działania stowarzyszenia jest Dolny Śląsk, to sukcesywnie przyłączają się do niego samorządowcy z innych rejonów Polski¹⁸. Stowarzyszenie opowiada się m.in. za szeroko rozumianą współpracą na linii władze lokalne–obywatel.

PiS po porażce w wyborach parlamentarnych i w obliczu faktu, że „Pomorskie to bastion PO”, nie mogło liczyć na wysokie poparcie. Szanse na uzyskanie mandatów partia mogła upatrywać jedynie w zgłoszeniu znanych i rozpoznawalnych kandydatów. Ostatecznie PiS uzyskał dziesięć mandatów, o trzy mniej niż w poprzednich wyborach.

Partie lewicowe reprezentował w rywalizacji do sejmiku województwa koalicyjny komitet wyborczy Lewica. Warto nadmienić, że do 2014 r. ugrupowania lewicowe były reprezentowane w pomorskim sejmiku, choć w każdej kolejnej kadencji ich liczba malała. W kadencji 2010-2014 r. liczba mandatów dla radnych SLD wynosiła trzy, a w kolejnych kadencjach w sejmiku w ogóle nie było reprezentantów lewicowych komitetów wyborczych.

Tabela 13.2. Charakterystyka okręgów wyborczych do sejmiku województwa pomorskiego w 2024 r.

Wybory 2024						
Numer okręgu	granice okręgu	liczba mandatów	liczba kandydatów	liczba mieszkańców	liczba wyborców	liczba wysłanych pakietów
1	m. Słupsk, powiaty: bytowski, chojnicki, człuchowski, słupski, lęborski	7	59	450 119	360 028	79
2	m. Gdynia, m. Sopot, powiaty: wejherowski, pucki	8	72	540 388	432 134	98
3	m. Gdańsk	6	54	419 615	343 140	98
4	powiaty: kartuski, kościerski, gdański, starogardzki	7	67	451 983	344 406	33
5	powiaty: kwidziński, nowodworski, malborski, sztumski, tczewski	5	49	311 704	250 309	30
łącznie		33	301	2 173 809	1 730 017	338

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

¹⁸ Program Stowarzyszenia „Bezpartyjni Samorządowcy” Dumni z Dolnego Śląska!, <https://bezpartyjni-samorzadowcy.pl/dumni-z-dolnego-slaska/> [dostęp: 12.6.2024].

13.3. Polityka kadrowa – rekrutacja na listy wyborcze

Układanie list wyborczych jest jednym z najtrudniejszych działań w procesie poprzedzającym wybory dla podmiotów(osób) odpowiedzialnych za ułożenie listy oraz kandydujących – biorących na siebie odpowiedzialność za powodzenie w wyborach. Należy pamiętać, że układanie list kandydatów określone jest także wymogami prawnymi. Mocą przepisów Kodeksu wyborczego¹⁹ wprowadzono ograniczenia w liczbie kandydatów na liście: „lista nie może zawierać mniej niż pięć nazwisk kandydatów, z tym, że liczba kandydatów nie może być większa niż liczba wybieranych radnych w danym okręgu wyborczym, powiększona o dwóch” (art. 425 §2 pkt 2). Ponadto wprowadzono instytucję prawną służącą zwiększeniu reprezentacji kobiet na listach wyborczych (tzw. system kwotowy) – liczba kobiet i mężczyzn nie może być mniejsza niż 35% wszystkich umieszczonych na liście kandydatów (art. 425 §3). Sposób rozmieszczenia nazwisk kandydatów na liście jest już kwestią wewnętrzną podmiotu zgłaszającego kandydatów.

Na podstawie analizy list wyborczych poszczególnych komitetów wyborczych można stwierdzić, że liczba kandydatek była o 12 mniejsza niż kandydatów. Na wielu listach nazwiska kandydatek i kandydatów układano naprzemiennie (kobieta – mężczyzna) oraz kobiety rozpoczynały listę kandydatów (tzw. jedynki).

KO zgłosiła 22 kobiety i 21 mężczyzn jako kandydatów we wszystkich okręgach wyborczych. W okręgu nr 1 listę rozpoczynał Jan Kleinszmidt – wieloletni samorządowiec, w III kadencji pełnił funkcję wiceprzewodniczącego sejmiku, a w następnych i obecnie – przewodniczącego sejmiku. Miejsce trzecie na liście otrzymał Leszek Bonna – przedsiębiorca, były dyrektor szpitala w Chojnicach, od 2006 r. radny sejmiku pomorskiego. Od listopada 2019 r. zastąpił Ryszarda Świlskiego na stanowisku wicemarszałka województwa (został wybrany na senatora), powierzono mu nadzór nad Pomorską Koleją Metropolitalną²⁰. W obecnej VII kadencji został powołany na wicemarszałka zarządu województwa. Interesująco skomponowano układ nazwisk na liście w okręgu nr 2 – rozpoczynał ją Marcin Skwierawski – radny miasta Gdańska (przez dwie kadencje 2006-2010), wiceprezydent Sopotu (przez dwie kadencje: 2014-2024). Pozycję nr 3 na liście otrzymał Andrzej Struk – brat urzędującego marszałka pomorskiego Mieczysława Struka. „Dwójką” na liście była „Świeżynka” – jak nazywali członkowie KO kandydatkę Beatę Koniarską²¹ – wiceprezeskę Przedsiębiorców Pomorza (najstarszej i największej regionalnej organizacji pracodawców), ekspertkę rynków zagranicznych. Na liście nr 3 znalazły się panie, których nazwiska były rozpoznawalne: Beata Dunajewska – wieloletnia radna miasta Gdańska, dziennikarka,

¹⁹ Ustawa z 5 stycznia 2011 r – *Kodeks wyborczy*, Dz.U. 2023, poz. 2408.

²⁰ M. Sandecki, *To już oficjalne. Leszek Bonna nowym wicemarszałkiem województwa pomorskiego*, <https://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/7,35612,25392046,leszek-bonna-nowym-wicemarszalkiem-wojewodztwa-pomorskiego-za.html> [dostęp: 15.05.2024].

²¹ *Beata Koniarska*, <https://koalicjaobywatelska.pl/beata-koniarska/> [dostęp: 24.06.2024].

współorganizatorka programu TV3, działaczka kultury²²; Hanna Zych-Cisoń – działaczka samorządowa i społeczna, inicjatorka powołania Towarzystwa Diabetologicznego, wicemarszałkini zarządu województwa (2010-2014), od 2016 r. wiceprzewodnicząca sejmiku²³. „Jedynką” w okręgu nr 5 był Piotr Widz – nauczyciel, samorządowiec (radny sejmiku pomorskiego w 2014 r., radny powiatu kwidzyńskiego w 2018 r.), a miejsce nr 3 otrzymał Zenon Ody – znana postać Pomorza (były prezydent Tczewa, radny sejmiku pomorskiego). „Dwójką” w tym okręgu była Magdalena Mroczkowska-Rama – rozpoczynająca przygodę w lokalnej polityce (bez rezultatu – nie uzyskała mandatu). O reelekcję ubiegała się Kinga Borusewicz – córka wicemarszałka Senatu RP Bogdana Borusewicza, radna poprzedniej kadencji, uzyskując blisko 20 000 głosów (11,06%).

Wśród kandydatów TD znalazły się osoby, które Szymon Hołownia rekomendował następująco: „To ludzie oddani społeczności, aktywiści; ludzie, którzy są profesjonalistami; świetnie przygotowani do swojej roli; którzy są gotowi do tego, żeby wziąć odpowiedzialność za społeczności lokalne na całym naszym Pomorzu”²⁴. W tym gronie znalazł się Piotr Stec (okręg nr 5, „jedyńka” na liście) – społecznik, doradca Minister ds. Społeczeństwa Obywatelskiego Agnieszki Buczyńskiej²⁵. Doświadczonym samorządowcem z burzliwą przeszłością (zmiany ugrupowań politycznych, odejście z PiS-u, utworzenie klubu radnych „Dla Pomorza” w sejmiku)²⁶ był Piotr Zwara ubiegający się ponownie o mandat w okręgu nr 4. Po pięcioletniej przerwie o mandat (skutecznie!) ubiegał się wieloletni samorządowiec, członek zarządu województwa 2014-2018, Krzysztof Trawicki²⁷ (okręg nr 4, „jedyńka” na liście). Szymon Redlin („jedyńka” w okręgu nr 2) – przedsiębiorca branży turystycznej, sołtys Jastrzębiej Góry, radny Władysławowa, wygrał wybory na radnego z poparciem 3,39%²⁸.

Z list PiS startowały osoby, które w lokalnej polityce już działały. O ponowną reelekcję ubiegał się: Roman Dambek (okręg nr 2, pozycja nr 1) – były asystent europosłanki Anny Fotygi, prywatnie bratanek porucznika Józefa Dambka (założyciela i dowódcy TOW

²² Dunajewska Beata, radna, https://gdansk.gedanopedia.pl/gdansk/?title=DUNAJEWSKA_BEATA,_radna [dostęp: 24.06.2024].

²³ W lipcu 2016 r. zrezygnowała z funkcji członka zarządu województwa, co było konsekwencją oskarżeń członków PiS o zaniedbania w placówkach zdrowia [mgdz], *Hanna Zych-Cisoń zrezygnowała z funkcji członka Zarządu Województwa Pomorskiego [OŚWIADCZENIE]*, <https://dziennikbałtycki.pl/hanna-zych-cison-zrezygnowala-z-funkcji-czlonka-zarzadu-wojewodztwa-pomorskiego-oswiadczenie/ar/10406767> [dostęp: 18.05.2024].

²⁴ J. Wierciński, *Trzecia Droga przedstawiła kandydatów do sejmiku*, <https://www.zawszepomorze.pl/artukul/12823,trzecia-droga-przedstawila-kandydatow-do-sejmiku> [dostęp: 11.05.2024].

²⁵ Piotr Stec, <https://polska2050.pl/ludzie/piotr-stec/> [dostęp: 24.06.2024].

²⁶ M. Sierackiewicz, *Piotr Zwara nie chce uczestniczyć w polsko-polskiej wojnie. Zakłada nowy klub*, https://dziendobrypomorze.pl/pl/707_samorzad/47548_piotr-zwara-nie-chce-uczestniczyc-w-polsko-polskiej-wojnie-zaklada-nowy-klub.html [dostęp: 17.05.2024].

²⁷ W 2018 r. kandydował na wójta Starogardu Gdańskiego, co zgodnie ze znowelizowanymi przepisami uniemożliwiło mu równoległe kandydowanie do sejmiku pomorskiego. Uzyskane parcie – 37,96% głosów – nie dało mu zwycięstwa w wyborach.

²⁸ Szymon Redlin, <https://polska2050.pl/ludzie/szymon-redlin/> [dostęp: 24.06.2024].

Gryf Pomorski)²⁹; Arwid Żebrowski (okręg nr 5, pozycja nr 1) – radny poprzedniej kadencji, asystent europosłanki Anny Fotygi; Piotr Karczewski (okręg nr 4, pozycja nr 1) – były wojewoda pomorski, od 2019 r. wiceprzewodniczący sejmiku pomorskiego, przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego w Gdańsku³⁰; Krzysztof Stawski (okręg nr 1, pozycja nr 1) – był radnym sejmiku 2002-2006, obecnie radny powiatu bytowskiego³¹; Karol Guzikiewicz (okręg nr 3, pozycja nr 2) – działacz „Solidarności” w Stoczni Gdańskiej, także w jej współczesnym wymiarze³²; Kazimierz Klawiter (okręg nr 2, lista nr 3) – były radny, w 2010 r. kandydował na prezydenta Rumii, wydawca lokalnych gazet³³. Z pewnością dobrym (i skutecznym) posunięciem władz PiS było wystawienie jako „jedyński” w okręgu gdańskim (nr 3) Natalii Nitek-Płażyńskiej, prywatnie żony Kacpra Płażyńskiego, uznawanej za „twarz PiS”, z którego odeszła w 2021 r., rozpoznawalnej dzięki procesowi sądowemu przeciwko swojemu byłemu niemieckiemu pracodawcy³⁴. Ponownie kandydowała (okręg nr 5, pozycja nr 2) Marta Cymańska – córka pośta Tadeusza Cymańskiego³⁵; Marta Müller-Grajek (okręg nr 1, pozycja nr 2) – z zawodu nauczycielka, prywatnie –siostra rzecznika rządu PiS i pełnomocnika partii Piotra Müllera³⁶.

Tabela 13.3. Liczba kobiet i mężczyzn na listach wyborczych w poszczególnych okręgach

Komitet wyborczy	PiS		KO		TD		Lewica		KiBS		„Samorządne Pomorze”		BS		RNP		PLiSP	
Okręg nr	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
1	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	5	3	3	3	–	–	–	–
2	5	5	6	4	6	4	4	6	5	5	4	3	4	4	3	4	–	–
3	3	5	4	4	4	4	3	5	3	5	4	4	3	3	–	–	–	–
4	5	4	4	5	4	5	4	4	4	5	4	5	4	4	–	–	3	3
5	3	4	4	3	4	3	2	5	3	4	4	3	3	4	–	–	–	–
łącznie	20	23	22	21	22	21	17	25	19	24	21	18	17	18	3	4	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

²⁹ Roman Witold Dambek, <https://www.portalsamorzadowy.pl/osoba/roman-dambek,75374.html> [dostęp: 24.06.2024].

³⁰ Piotr Karczewski, <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/narodowa-rada-rozwoju/rada-do-spraw-samorzadu-terytorialnego/sklad/piotr-karczewski> [dostęp: 18.05.2024].

³¹ P. Węzik, *Krzysztof Stawski po 18 latach wraca do Sejmiku Pomorskiego*, https://ibytow.pl/pl/11_wiadomosci/12934_krzysztof-slowski-po-18-latach-wraca-do-sejmiku-pomorskiego.html [dostęp: 18.05.2024].

³² Karol Guzikiewicz, „Animus et Semper Fidelis” – odważny i zawsze wierny ojczyźnie, <https://guzikiewicz.pl/> [dostęp: 24.06.2024].

³³ Kazimierz Klawiter, <https://www.portalsamorzadowy.pl/osoba/kazimierz-klawiter,75618.html> [dostęp: 22.06.2024].

³⁴ K. Nitek, *Natalia Nitek-Płażyńska: Hans G., niemiecki oprawca, musi mnie przeprosić*, <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1607190%2Cnatalia-nitek-plazynska-hans-g-niemiecki-oprawca-musi-mnie-przeprosic.html> [dostęp: 17.05.2024].

³⁵ R. Wojciechowska, *Córki, żony i synowie. Nazwiska znane już mają, pracowali tylko na imię*, <https://www.zawsepomorze.pl/artykul/13182,corki-zony-i-synowie-nazwiska-znane-juz-maja-pracowali-tylko-na-imie> [dostęp: 18.05.2024].

³⁶ Tamże.

13.4. Przebieg kampanii wyborczej

Przebieg kampanii wyborczej do organów samorządu terytorialnego w 2024 r. miał dość specyficzny charakter. Przede wszystkim jesienne wybory parlamentarne i przegrana PiS już określiły jej ramy. To przegrane ugrupowanie musiało przemyśleć swoją strategię wyborczą, by utrzymać swój *status quo*. Z drugiej strony bliskość terminów wyborów parlamentarnych i samorządowych samoistnie napędzała kampanię. Można było odnieść wrażenie, że wiele materiałów wyborczych (np. plakatów, banerów) z wyborów parlamentarnych ponownie wykorzystano w kampanii samorządowej. Materiały te niczym lub prawie niczym nie różniły się od prezentacji kandydatów do Sejmu i Senatu RP: kolorystyka, wizerunek kandydata, hasła wyborcze rzadko odnosiły się do specyfiki regionu, jego mieszkańców, przybierały patetyczną formę (*Bezpieczna przyszłość Polaków, Jesteśmy na tak!* – PiS, *Serce mam po lewej* – Lewica, *Polityka w naszych sercach* – KO). Dało się zauważyć, że wizerunek części kandydatów był dokładnie taki sam jak ten, który wykorzystywany był we wcześniejszych latach (być może to taka taktyka wyborcza?).

Miejsca do wywieszania plakatów także zostały ograniczone m.in. przepisami uchwał krajobrazowych obowiązujących w niektórych gminach województwa (np. Gdańsk, Sopot, Gdynia, Władysławowo). Dla kandydatów oznaczało to mniejsze możliwości promowania się, ale powinno ich skłonić do przemyślenia i zmiany sposobu prezentacji. Kampania kandydatów do sejmiku nie wyróżniała się niczym szczególnym w stosunku do kampanii gminnej, powiatowej. Liczba rozdawanych ulotek (bezpośrednio bądź wrzucanych do skrzynki pocztowej) była zdecydowanie mniejsza w porównaniu z kampaniami z lat wcześniejszych. Przedwyborcze spotkania kandydatów z wyborcami należą już do rzadkości w ośrodkach miejskich, a w małych gminach odbywają się sporadycznie. W treści haseł wyborczych i wypowiedziach antagonistycznych kandydatów (KO vs PiS) dominowały wzajemne oskarżanie się o zły stan państwa, gospodarki, niewłaściwą politykę migracyjną, dysputy dotyczące funduszy unijnych i przekonywanie wyborców, że „tylko my zaradzimy temu złu”.

13.5. Rezultaty wyborów i ich konsekwencje

Wybory samorządowe 2024 r. były drugimi w historii wyborczej polskiej samorządności, w których frekwencja przekroczyła próg 50%. W województwie pomorskim udział w wyborach wzięło 51,42% uprawnionych do głosowania, tj. mniej niż pięć lat wcześniej (2018 r. – 55,80%). Z pewnością liczono, że uczestnictwo w wyborach samorządowych utrzyma się na identycznym poziomie jak w poprzednich samorządowych czy wyborach parlamentarnych w 2023 r. (sejm – 74,38%, senat – 74,31%). Niestety, mobilizacja podczas wyborów parlamentarnych nie nakręciła spirali popularności lokalnej elekcji wyborczej. Spadek uczestnictwa dał się zauważyć we wszystkich okręgach wyborczych: największy (w stosunku do 2018 r. – o 8,15%) w okręgu nr 3 (m. Gdańsk), najmniejszy – (w stosunku do 2018 r. – o 2,03%) w okręgu nr 1.

Tabela 13.4. Frekwencja w wyborach do sejmiku województwa pomorskiego w latach 2018 i 2024 na poziomie okręgów

Okręg	Frekwencja (%)	
	2018	2024
1 – Słupsk, bytowski, chojnicki, człuchowski, lęborski, słupski	51,79	49,76
2 – Gdynia, Sopot, pucki, wejherowski	58,47	54,75
3 – Gdańsk	60,42	52,27
4 – gdański, kartuski, kościerski, starogardzki	56,50	53,43
5 – kwidzyński, malborski, nowodworski, sztumski, tczewski	49,43	46,80
Województwo	55,80	51,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

Warunkiem świadomego uczestnictwa w wyborach jest także wiedza o tym, co to znaczy oddać ważny głos. Wybory 2024 r., mimo niższej frekwencji, cechowały się niską liczbą kart nieważnych (por. tabela 13.5). Oddano 4,34% głosów nieważnych – o 1,67% mniej niż w 2018 r. (6,01%). Przyczyną oddania głosu nieważnego było „postawienie znaku X obok nazwiska dwóch lub większej liczby kandydatów” – najwięcej takich kart oddano w okręgu nr 1 (3352), nr 4 – 2594, nr 5 – 2502. Za głos nieważny uznaje się także „niepostawienie znaku X przy nazwisku żadnego kandydata” – takich kart najwięcej zostało wrzuconych do urny w okręgu nr 1 – 7639, nr 4 – 6482, nr 2 – 4759³⁷. Można zatem przyjąć, że zastosowana w 2024 r. forma karty do głosowania do sejmiku wojewódzkiego w postaci tzw. płachty (jeden duży arkusz papieru) ułatwiała oddanie głosu i była bardziej czytelna niż karta w formie tzw. książeczki.

Tabela 13.5. Odsetek głosów nieważnych w wyborach do sejmiku województwa pomorskiego w latach 2018 i 2024 na poziomie okręgów

Okręg	Odsetek głosów nieważnych	
	2018	2024
1 – Słupsk, powiaty: bytowski, chojnicki, człuchowski, lęborski, słupski	8,81	6,60
2 – Gdynia, Sopot, powiaty: pucki, wejherowski	4,66	2,97
3 – Gdańsk	2,31	0,97
4 – powiaty: gdański, kartuski, kościerski, starogardzki	7,59	5,21
5 – powiaty: kwidzyński, malborski, nowodworski, sztumski, tczewski	8,24	5,95
Województwo	6,01	4,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

³⁷ Na podstawie danych PKW.

Tabela 13.6. Wyniki wyborów do sejmiku województwa w 2024 r. w podziale na okręgi wyborcze (uczestniczące w podziale mandatów)

Nr okręgu	PiS		KO		TD		Lewica		KiBS		Komitety regionalne*	
	odsetek głosów	liczba mandatów	odsetek głosów	liczba mandatów	odsetek głosów	liczba mandatów	odsetek głosów	liczba mandatów	odsetek głosów	liczba mandatów	odsetek głosów	liczba mandatów
1	28,29	2	41,38	4	10,47	1	5,68	–	7,56	–	6,63	–
2	23,05	2	46,28	5	11,23	1	6,99	–	6,28	–	6,17	–
3	22,11	1	55,53	5	6,56	–	6,06	–	4,82	–	4,40	–
4	30,50	3	34,62	3	12,08	1	3,69	–	7,58	–	11,53	–
5	25,42	2	38,30	3	11,53	–	9,04	–	7,39	–	8,30	–
Łącznie		10	–	20		3		–		–	–	–

* Komitety regionalne to: KW Ruch Naprawy Polski, KW Polska Liberalna! Strajk Przedsiębiorców, KW Stowarzyszenia „Samorządne Pomorze”, KW Stowarzyszenia Bezpartyjni Samorządowcy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

Podobnie jak w poprzedniej elekcji z 2018 r. do sejmiku województwa pomorskiego mandat otrzymali kandydaci reprezentujący trzy komitety wyborcze. Najwięcej radnych – 20 (o dwóch więcej niż w 2018 r.) – wprowadził KO, uzyskując poparcie 374 726 wyborców. PiS otrzymało dziesięć mandatów – o trzy mniej niż w ubiegłej kadencji, mimo że 219 683 wyborców zagłosowało na kandydatów. Trzecią siłą w sejmiku okazali się kandydaci koalicji TD, tj. Polska 2050 Szymona Hołowni i PSL. Przy poparciu 88 254 wyborców komitet zdobył trzy mandaty. W 2018 r. samodzielnie startujący KW PSL otrzymał dwa mandaty.

Pozostałe komitety otrzymały następujące poparcie: KKW Lewica – 6,25% (53 414 głosów), KWW Konfederacja i Bezpartyjni Samorządowcy – 6,63% (56 707 głosów), KW Stowarzyszenia „Samorządne Pomorze” – 3,83% (32 709 głosów), KW Stowarzyszenia „Bezpartyjni Samorządowcy” – 3,05% (26 101 głosów), KW Ruch Naprawy Polski – 0,24% (2072 głosów) oraz KW Polska Liberalna! Strajk Przedsiębiorców – 0,14% (1157 głosów)³⁸. Tylko dwóm z tych podmiotów udało się przekroczyć 5-procentowy próg wyborczy.

Wyniki uzyskane przez dwóch największych graczy na arenie wyborczej oraz fakt, że w sumie tylko trzy komitety brały udział w podziale mandatów, przełożyły się na wysokie wartości indeksów nadreprezentacji w przypadku KO i PiS. Zwłaszcza pierwszy z wymienionych podmiotów z nadreprezentacją na poziomie 0,38 okazał się beneficjentem zarówno obowiązującego systemu wyborczego, jak i struktury podmiotowej regionalnego rynku wyborczego. Wśród podmiotów uzyskujących mandaty jedynie koalicja TD odnotowała podreprezentację na poziomie –0,12 (por. tabela 13.7).

³⁸ Dane PKW, <https://samorząd2024.pkw.gov.pl/samorząd2024/> [dostęp: 18.05.2024].

Tabela 13.7. Rozmiar nadreprezentacji w wyborach do sejmiku województwa pomorskiego w 2024 r.

Wyszczególnienie	KO	PiS	TD
Poparcie (%)	43,84	25,70	10,32
Mandaty w sejmiku (%)	60,61	30,30	9,09
Różnica	+16,77	+4,60	-1,23
Rozmiar nadreprezentacji	0,38	0,17	-0,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

Wyniki wyborów do sejmiku województwa pomorskiego w 2024 r. potwierdziły pozycję lidera. KO odrobiła straty, pozyskując o dwa mandaty więcej niż w 2018 r. i mając 20 na 33 radnych, nie będzie potrzebowała koalicjanta do sprawowania władzy. Za przegranego można uznać PiS, który utracił trzy mandaty i w Gdańsku (okręg nr 3) uzyskał tylko jeden – otrzymała go Natalia Nitek-Płażyńska. Po kadencyjnej przerwie do sejmiku jako zwycięzca powrócił Krzysztof Trawicki (PSL) z TD (okręg nr 4; 5,35% poparcia, 93 110 głosów), a pozostałe dwa mandaty objęli: Jarosław Ścigała (okręg nr 1; 2,01% poparcia, 3350 głosów) oraz Szymon Redlin (okręg nr 2; 3,39% poparcia, 7648 głosów).

Hegemoniczną pozycję KO potwierdzają również kolejne indeksy: proporcjonalności, wskazujący – w porównaniu z poprzedzającą elekcją – na umocnienie się wygranego komitetu w 2024 r., oraz odnoszące się do rywalizacji na arenie reprezentacji indeksy agregacji i wartość efektywnej liczby partii. Potencjał KO w sejmiku pomorskim wzrósł w porównaniu z poprzednią kadencją do poziomu 20,20 i zmniejszyła się liczba efektywnych graczy do poziomu 2,12 (por. tabela 13.8).

Tabela 13.8. Wartości indeksu rywalizacyjności, indeks agregacji oraz efektywnej liczby partii w wyborach do sejmiku województwa pomorskiego 2024 r.

Wyszczególnienie	2010	2014	2018	2024
Poparcie dla pierwszego komitetu (%)	43,76 (PO)	40,74 (PO)	40,70 (PO)	43,84 (KO)
Poparcie dla drugiego komitetu (%)	18,79 (PiS)	23,40 (PiS)	27,84 (PiS)	25,70 (PiS)
Stopień rywalizacyjności	0,43	0,57	0,68	0,58
Indeks agregacji	11,5	17,17	18,18	20,20
Wartość efektywnej liczby partii (ELP)	2,54	2,65	2,19	2,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

Mimo zdecydowanego zwycięstwa KO w wyborach wewnętrzne rozgrywki w tej koalicji nie pozwoliły na szybkie wyłonienie zarządu. Spór dotyczył obsady stanowisk czterech członków zarządu i rozgrywał się między frakcją PO Agnieszki Pomaskiej

a Mieczysława Struka. Uczyniono to dopiero na kolejnej sesji nowo wybranego sejmiku (15 maja 2024 r.)³⁹. Marszałkiem województwa pozostał (jest nim od 2010 r.) Mieczysław Struk. W wyborach samorządowych uzyskał rekordowy wynik – jego kandydaturę poparło 39 799 wyborców, co stanowi 22,4% wszystkich głosujących. Pozostałych czterech członków zarządu – dwóch wicemarszałków i dwóch członków, wyłoniono na IV sesji (24 czerwca 2024 r.). Funkcję wicemarszałków objęli Leszek Bonna (KO) i Marcin Skwierawski (KO), członkami zostali Iwona Mielewczyk (KO, radna od 2018 r., dyrektor szkoły) i Adam Gawrylik (prezes zarządu wojewódzkiego PSL, reprezentujący TD). Pod koniec lipca 2024 r. Iwona Mielewczyk złożyła rezygnację z pełnienia funkcji członka zarządu województwa. Na sesji 29 lipca, po zatwierdzeniu w głosowaniu radnych, członkiem zarządu została Agnieszka Baranowska z TD (Polska 2050)⁴⁰. Prezydium sejmiku tworzą: Jan Kleinsmidt (KO) jako przewodniczący, Danuta Rek (KO), Piotr Karczewski (PiS) i Józef Sarnowski (KO) w roli wiceprzewodniczących⁴¹.

Choć PO w 33-osobowym sejmiku ma większość 20 głosów, marszałek zdecydował się na dobre stosunki jego partii z ugrupowaniami wchodzącymi w skład koalicji na szczeblu rządowym. TD, którą współtworzy PSL, ma w sejmiku tylko trzech radnych, uzyskała jednak miejsce w zarządzie województwa. Co ciekawe, w tej kopii koalicji rządowej (bez Lewicy, która do sejmiku w ogóle nie weszła) trochę zgryzta. Poza opozycyjnym PiS pojedyncze osoby z koalicyjnej większości również głosowały przeciw poszczególnym członkom nowego zarządu, na co wskazują wyniki głosowania⁴².

13.6. Podsumowanie

Analizując wyniki wyborów 2024 r., z całą pewnością można uznać, że Platforma (obecnie tworząca koalicję – Koalicja Obywatelska) ma hegemoniczną pozycję w województwie pomorskim. Potwierdza się powiedzenie, że „Pomorskie to bastion PO”. W porównaniu z wyborami z 2018 r. Koalicja Obywatelska odrobiła straty, powiększając swoją wygraną o dwa mandaty, koalicyjny PSL także odzyskał mandat (ma ich trzy) oraz wprowadził członka do zarządu województwa. Z jednej strony przegranym jest PiS, bo utracił trzy mandaty, z drugiej – ta utrata nie była aż tak wysoka. Zastanawiają-

³⁹ Uchwała nr 3/II/24 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 15 maja 2024 r. w sprawie wyboru Marszałka Województwa, <https://bip.pomorskie.eu/a,71301,w-sprawie-wyboru-marszalka-wojewodztwa-pomorskiego.html> [dostęp: 12.08.2024].

⁴⁰ (KLG), Obradował sejmik województwa pomorskiego. Zmiany w zarządzie województwa, <https://dziennikbałtycki.pl/obradowal-sejmik-wojewodztwa-pomorskiego-zmiany-w-zarzadzcie-wojewodztwa/ar/c1-18707937> [dostęp: 12.08.2024].

⁴¹ O. Knitter, Radni Sejmiku Województwa Pomorskiego wybrali nowy zarząd, <https://www.zawszepomorz.pl/artukul/14349,radni-sejmiku-wojewodztwa-pomorskiego-wybrali-nowy-zarzad> [dostęp: 12.08.2024].

⁴² S. Balicki, Pomorskie ma nowy zarząd województwa. Ze starego składu przy Struku zostaje Bonna. Jedno krzesło dla PSL, choć PO może rzędzić samodzielnie, <https://dziennikbałtycki.pl/pomorskie-ma-nowy-zarzad-wojewodztwa-ze-starego-skladu-przy-struku-zostaje-bonna-jedno-krzeslo-dla-psl-choc-po-moze-rzadzic/ar/c1-18629831> [dostęp: 12.08.2024].

ca jest pozycja PSL – gdyby nie zawiązanie koalicji, to być może żaden z jej kandydatów nie uzyskałby mandatu.

Mimo dużej liczby kandydatek na radną (łącznie zgłoszono 143 kandydatki, co stanowi ok. $\frac{1}{2}$ wszystkich kandydatów) tylko 12 (36,36%) z nich zwyciężyło w wyborach – to ok. $\frac{1}{3}$ wszystkich wygranych. Podobna sytuacja miała miejsce w 2018 r. – mandat otrzymało 12 kobiet i 21 mężczyzn (łącznie o mandat ubiegało się 367 osób, w tym 171 kobiet (47%) i 196 mężczyzn (53%)). Należy też stwierdzić, że frekwencja wyborcza zmalała o 4,38% w stosunku do poprzedniej elekcji.